

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 405/2
Podgorica, 10.06.2020. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice, emiteru opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“ (TVCG1), izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je u okviru jutarnjeg programa „*Dobro jutro Crna Goro*“, dana 13. aprila 2020.g. u terminu od 08:56:07 do 08:57:05 sati i dana 16. aprila 2020.g. u terminu od 08:51:07 do 08:52:05 sati, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju (oglašavanje), odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini jasno prepoznatljivom, prilikom predstavljaja aktuelne ponude usluga Crnogorske komercijalne banke.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11),
 - b) kršenja obaveze da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i audio, vizuelno i/ili prostorno odvoji od ostalih programskih sadržaja, što je propisano članom 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se Javnom preduzeću „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TVCG1“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru televizijskog programa „TVCG1“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije je izrekla javnom emiteru opšteg televizijskog programa 'Prvi program Televizije Crne Gore' upozorenje zbog toga što je dana 13. i 16. aprila 2020.g., u okviru jutarnjeg programa 'Dobro jutro Crna Goro', emitovao prikriveno oglašavanje, odnosno propustio da telepromociju učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja.
5. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog opšteg televizijskog programa „Prvi program Televizije Crne Gore“, javnog preduzeća „Radio i Televizija Crna Gore“ iz Podgorice (u daljem tekstu: „emiter“), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) je konstatovala da je 13. i 16. aprila 2020.g. (u terminu od

06:30 do 09:00 sati), emitovao jutarnji program „Dobro jutro Crna Gora“. Monitoringom je utvrđeno da su ovi programski sadržaji, dana 13. aprila 2020.g. u terminu od 08:56:07 do 08:57:05 sati i dana 16. aprila 2020.g. u terminu od 08:51:07 do 08:52:05 sati, sadržali i elemente komercijalne AV komunikacije (nalaz Sektora za monitoring broj 02-405 od 05.05.2020.g.).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešću ovih sadržaja u okviru jutarnjeg programa „Dobro jutro Crna Gora“, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li došlo do kršenja člana 85 stav 1 i člana 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), člana 13 stav 1 i člana 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.2. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-405/1 od 05.05.2020.g.).

Dana 18. maja 2020.g. emiter je dostavio pisano izjašnjenje u kome je navedeno da „*tekst na koji se izjašnjavaju... je više sadržaja kako da građani Crne Gore... dobiju informaciju kako sredstva sa kojima raspolažu na svojim bankovnim računima kod navedene banke mogu koristiti prije svega brinući o zdravlju i ponašajući se u skladu sa preporukama 'NKT'*“. Emiter dalje navodi da „*u navedenom tekstu nije reklamirana 'CKB' banka, ni proizvodi koje ona preporučuje klijentima (krediti, kreditne linije, kamatne stope i sl.) već isključivo mogućnosti da zaposleni i penzioneri na siguran i bezbjedan način mogu koristiti svoja sredstva*“.

Na kraju izjašnjenja se navodi da „*posljednja rečenica... 'čuvajmo sebe i druge', to Vam poručuje 'CKB' banka, a to vam poručuje i ekipa jutarnjeg programa... upravo je poruka edukativnog karaktera koja se odnosi na gore navedeno*“.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih programskih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kog oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod ili uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tač. 14 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tačka 15 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika).
- telepromocija predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga (član 4 stav 1 tačka m) Pravilnika).
- zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika).
- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih programskih sadržaja, kao i izjašnjenja emitera, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 13.04.2020. godine emitovao jutarnji program „Dobro jutro Crne Goro“ u terminu od 06:30 do 09:00 sati. U okviru navedenog programskog sadržaja, u terminu od 08:56:07 do 08:57:05 sati, voditeljka u studiju je pročitala unaprijed pripremljen tekst u vezi sa aktuelnom ponudom usluga Crnogorske komercijalne banke. Transkript teksta je dat u nastavku:

Novinarski tekst (voditeljka): „Crnogorska komercijalna banka, članica OTP grupe, od početka epidemije Korona virusa u Crnoj Gori, u potpunosti poštuje i sprovodi propisane mjere zaštite od strane nadležnih institucija, brinući o zdravlju svojih zaposlenih i klijenata. Koristeći CKB platne kartice na najvećoj mreži od preko stotinu bankomata u Crnoj Gori podignite platu ili penziju sa računa ili provjerite stanje na računu, potpuno besplatno, bez provizije, do 16. maja. Uz pomoć CKB GO internet i mobilnog bankarsta platite račune, izvršite prenos sredstava na bilo koji račun, upravljajte limitima kartica, imajte uvid u stanje na računu, u svakom trenutku dopunite račun za mobilni telefon, kreirajte štednju, a sve to sa Vašeg mobilnog telefona ili računara, bez odlaska u banku. Sve transakcije u domaćem platnom prometu za fizička lica putem 'CKB GO' aplikacije besplatne su do 16. maja. Za više informacije pozovite CKB call centar 19894 ili nas kontaktirajte putem društvenih mreža. 'Čuvajmo sebe i druge', poručuju prijatelji jutarnjeg programa.“

2. Emiter je dana 16.04.2020. godine emitovao jutarnji program „Dobro jutro Crne Goro“ u terminu od 06:30 do 09:00 sati. U okviru navedenog programskog sadržaja, u terminu od 08:51:07 do 08:52:05 sati, voditeljka u studiju je pročitala unaprijed pripremljen tekst u vezi sa aktuelnom ponudom i uslugama Crnogorske komercijalne banke kako je navedeno u tački 1, izuzev posljednje rečenice koja glasi: „'Čuvajmo sebe i druge' to Vam poručuje 'CKB' banka, a to Vam poručuje i ekipa jutarnjeg programa koja će Vas ponovo čekati ujutru od 06:30 sati.“

Tokom opisanih dijelova programskih sadržaja nije emitovano grafičko obavještenje o postojanju komercijalne AV komunikacije (telepromocija, plaćeni termin i sl.).

Na početku i na kraju emitovanih programskih sadržaja nije emitovano obavještenje o postojanju sponzora programa.

3. Analizirani programski segmenti emitovani dana 13. aprila u terminu od 08:56:07 do 08:57:05 sati i dana 16. aprila 2020.g., u terminu od 08:51:07 do 08:52:05 sati su naglašeno provomotivnog karaktera. Sadržaj je prevashodno posvećen promociji i isticanju određenog poslovnog subjekta i to „Crnogorske komercijalne banke“ a.d. Podgorica i njene konkretne ponude („'CKB' platne kartice“, „aplikacija 'CKB GO' za internet i mobilno bankarstvo“).
4. Predmetni segmenti jutarnjeg programa „Dobro jutro Crna Goro“ se nedvosmisleno mogu smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku emisije / programa, jer u njima značajnu ulogu imaju informacije od značaja samo za „Crnogorsku komercijalnu banku“ a.d. Podgorica, odnosno povoljnosti njene platne kartice, kao i njene aplikacije za internet i mobilno bankarstvo. Pored toga, voditeljka emisije preuzela je ulogu prezentera usluga ove banke i njene poslovne ponude („koristeći 'CKB' platne kartice na najvećoj mreži od preko stotinu bankomata u Crnoj Gori podignite platu ili penziju sa računa ili provjerite stanje na računu, potpuno besplatno, bez provizije, do 16. maja“, „uz pomoć 'CKB GO' internet i mobilnog bankarsta platite račune, izvršite prenos sredstava na bilo koji račun, upravljajte limitima kartica, imajte uvid u stanje na računu, u svakom trenutku dopunite račun za mobilni telefon, kreirajte štednju, a sve to sa Vašeg mobilnog telefona ili računara, bez odlaska u banku“, „sve transakcije u domaćem platnom prometu za fizička lica putem 'CKB GO' aplikacije besplatne su do 16. maja“, „za više informacije pozovite 'CKB' call centar 19894 ili nas kontaktirajte putem društvenih mreža“). Saglasno tome, može se zaključiti da je emiter propustio da predmetne djelove sadržaja označi kao telepromociju.
5. Zbog izostanka adekvatnog označavanja, segmenti predmetnih programskih sadržaja (predstavljanje ponude Crnogorske komercijalne banke) mogu se okarakterisati kao prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija, odnosno oglašavanje, posebno imajući da je njima predstavljen konkretan poslovni subjekt i njegove usluge (Crnogorska komercijalna banka | CKB platne kartice, CKB GO internet i mobilnog bankarsta), sa jasnim promotivnim elementima, odnosno porukama koje predstavljaju obraćanje gledaocima, kao potencijalnim korisnicima usluga ove banke.
6. Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da kroz uredničke segmente programa pruži informacije od značaja za upoznavanje građana kako da na „siguran i bezbjedan način mogu koristiti svoja sredstva“ kod banaka uz korišćenje kartica, te internet i mobilnog bankarsta. Ipak, uvidom u

emitovane segmente, koji su predmet prigovora, može se zaključiti da su neopravdani navodi emitera da u njima „...nije reklamirana 'CKB' banka... već isključivo mogućnosti da zaposleni i penzioneri na siguran i bezbjedan način mogu koristiti svoja sredstva". Prisustvo promotivnog elementa je naglašeno kroz predstavljanje konkretne ponude koje nudi ova banka („'CKB' platne kartice", „aplikacija 'CKB GO' za internet i mobilno bankarstvo"), dok se voditeljka obraća gledaocima kao potencijalnim korisnicima tih usluga. Prema tome u predmetnom segmentu jutarnjeg programa se nesporno radilo o prikrivenom oglašavanju.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-01 od 25.01.2013. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter emitovanjem predmetnih programskih sadržaja prekršio član 85 stav 1 i član 89 stav 1 Zakona, i član 13 stav 1 i član 37 stav 1 Pravilnika i tač. 2.2. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-01, jer je dana 13. i 16. aprila 2020.g. emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, odnosno propustio je da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TVCG1" sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- „Radio i Televizija Crne Gore", direktor
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva